

Remissvar

23-12-20

diariennr Ju2023/02200
Ju2023/01549

Justitiedepartementet
Stockholm

Riksförbundet Unizon yttrande över promemorian Stärkt hyresrättsligt skydd för våldsutsatta kvinnor (Ds 2023:18) och betänkandet Åtgärder för tryggare bostadsområden (SOU 2023:57).

Riksförbundet Unizon samlar 150 kvinnojourer, tjejjourer och ungdomsjourer samt andra idéburna stödorganisationer. Tillsammans arbetar Unizon för ett jämställt samhälle fritt från våld. Den farligaste platsen för en kvinna att vistas på är hennes hem – särskilt om hon inte kan lämna det. Allas rätt till en trygg bostad finns reglerat och en av Unizons fokusfrågor är rätten till ett stadigvarande boende för att möjliggöra ett uppbrott för den våldsutsatta kvinnan. Unizon har utifrån sin verksamhet och erfarenheter nationellt granskat betänkandet och promemorian.

Unizon har tagit del av promemorian *Ds 2023:18* vars huvudsakliga uppdrag varit att utvärdera det hyresrättsliga skyddet som finns sedan 2014 och bedöma behovet av att utöka eller förtydliga detta. Förslagen är en signal till våldsutsatta kvinnor att samhället ser ett stadigvarande boende som ett viktigt stöd vid ett uppbrott som Unizon ställer sig positiva till. Dock anser Unizon det nödvändigt att det blir enklare för den våldsutsatta att bevisa sin rätt och särskilda skyddsbehov. Hyresreglernas karaktär av social skyddslagstiftningen ska stärka kvinnans rättigheter och bör tillämpas därefter. Den våldsutsatta kvinnan ska inte tvingas återvända till en våldsutövande partner.

I utredningen lyfts Socialtjänstlagen som stadgar ett ansvar för socialnämnderna att främja den enskildas rätt till bostad. I HSL-FS 2022:39 anges vidare att socialnämnderna bör erbjuda våldsutsatta stöd och hjälp att ordna stadigvarande boende. Utredningen framhåller att om hotbilden inte är för stor, är det av stort värde för en utsatt person med barn att bo kvar i bostaden och behålla kontakter med exempelvis skolan. Barns behov av trygg bostad ska beaktas i alla bostadstvister vilket Unizon tillstyrker.

Utsatthet för brott kan medföra ett särskilt starkt behov att behålla eller överta ett hyresavtal. Möjligheten att använda hyresrätten som ett bytesobjekt är en värdefull möjlighet som Unizon gärna ser förstärkt och förtydligad i kommande förslag.

Kvarsittningsrätten gör det möjligt för den utsatta att bo kvar under bodelningen. Utredningen föreslår en förstärkt möjlighet för brottsutsatta personer att godtas som hyresgäster och att godtas trots svag ekonomi vilket Unizon ser som mycket angeläget.

Unizon har tagit del av *SOU 2023:57* vars uppdrag varit att se över den hyresrättsliga regleringen kring uppsägning av hyresavtal i fall där hyresgästen, eller någon som denne ansvarar för, har begått brott i lägenheten eller i närområdet, och i fall där lägenheten används för brottslig verksamhet. I den mån det bedöms finnas behov och tid har utredningen haft utrymme att överväga och föreslå andra hyresrättsliga författningsändringar.

En viktig faktor för ökad trygghet är att fastighetsägare arbetar systematiskt och långsiktigt med detta i bostadsområdet. Unizon är positiv till detta och ser också en möjlighet till ökad lokal samverkan mellan kvinnojourerna och fastighetsägarna vilket kan bidra till långsiktiga lösningar och kompetensutveckling som är gynnsamt. En ökad samverkan bidrar till ökad trygghet och ökade möjligheter för en våldsutsatt kvinnan vid kontakt med fastighetsägarna.

Bostaden är en vanlig brottsplats för mäns våld mot kvinnor. Utredningen föreslår en skärpning och att brott som begås i lägenheten bör utgöra grund för förverkande i större utsträckning. Unizon välkomnar förslaget om att hyresrättsliga åtgärder är motiverade om hyresgästen begått brott mot närstående i den gemensamma bostaden. En strängare syn på brott som begås i lägenheten innebär att kvinnofridsbrott bedöms enligt den utvidgade, föreslagna förverkandegrunden vilket Unizon tillstyrker. Förslaget får direkt betydelse för kvinnors liv, trygghet och hälsa och fastighetsägarna ska inte acceptera brottet. Det kan också leda till ökade kostnader i form av misskötsel av lägenheten för fastighetsägarna.

I detta ärende har Åsa Witkowski, sakkunnig i kvinnofrid, varit föredragande och Rebecka Andersson, generalsekreterare, beslutande.

Stockholm 2023-12-20

Rebecka Andersson
Generalsekreterare
Unizon